

Zatvorenici i zatvorenice imaju prava!

Sve osobe lišene slobode imaju prava i mogućnosti da ih zahtijevaju.

Pravo na dostojanstven tretman

Tretman zatvorenika i zatvorenica mora poštovati njihovo ljudsko dostojanstvo.

Zatvorenici i zatvorenice moraju biti oslovljavani sa „g.“ ili „gđa“, te sa prezimenom. Isti imaju prava biti obaviješteni o mjerama i odlukama koje ih se tiču. (§22, Abs4 StVG)

Pravo na korespondenciju

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo slati i zaprimati pisma, koliko god često i prema kome/od koga god žele. Pisma se mogu provjeravati i moraju biti dostavljena otvorena. Pisma moraju biti pisana na njemačkom jeziku ali osobe lišene slobode koje ne barataju znanjem Njemačkog jezika mogu pisati i na svom materinjem ili drugom jeziku.

Pisma dobivena od službenih instanci, pravnih savjetnika i centara za savjetovanje mogu se otvarati samo u posebnim slučajevima i u prisustvu zatvorenika i zatvorenica. (§86ff StVG)

Pravo na posjet

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na barem jednu posjetu tjedno u trajanju od pola sata. Jednom u šest tjedana imaju pravo na posjetu u trajanju od sat vremena. U slučaju da osobe lišene slobode rijetko imaju posjete ili posjetitelji moraju puno putovati da bi ostvarili posjetu, tada imaju pravo na produženu posjetu. Vremena i uvjeti posjete ovise o samoj zatvorskoj jedinici u kojoj se zatvorenici i zatvorenice nalaze.

Zatvorenici i zatvorenice imaju i pravo na dulju posjetu barem jednom u godišnjem kvartalu (tromjesečju) kako bi se pojasnile određene osobne teme ili održale bliske osobne i obiteljske veze. Dulje posjete mogu trajati između tri i četrnaest sati. Dulje posjete se moraju naprijed zatražiti. Ako dulje posjete nisu moguće u datoj zatvorskoj jedinici, može se zatražiti transfer u jedinicu gdje je to moguće.

Posjetitelji moraju posjedovati identifikacijski dokument prepoznat od strane države Austrije. Posjete su uglavnom nadgledane. (§93f StVG)

U specijalnim slučajevima (Covid-19 mjere i sl.), posjete se mogu ograničiti ili ukinuti. U takvim slučajevima mora se ponuditi zamjenska opcija video-poziva.

Pravni savjetnici mogu posjećivati zatvorenike i zatvorenice izvan vremena za posjete; sadržaj njihovih razgovora je tajan, a dozvoljeno je samo vizualno nadgledanje. (§96 StVG)

Pravo na telefonski poziv

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na telefonske pozive u određenim slučajevima kao što su kratki razgovori sa rodbinom, prijateljima ili pravnim zastupnicima. Telefonski pozivi moraju biti registrirani i plaćeni, i uglavnom su nadgledani. Telefonski razgovori sa odvjetnicima, centrima za savjetovanje i javnim instancama ne moraju biti nadgledani. (§96a StVG)

Pravo na primanje paketa i novca

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo primiti pakete. Hrana, piće i duhanski proizvodi se ne smiju slati. (§91 StVG)

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo primiti novac (u obliku bankovnog transfera) i raspolagati tim novcem. Također imaju pravo raspolagati novcem kojeg su imali kod sebe prilikom hapšenja. (§ 41 StVG)

Pravo na pastoralnu skrb

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo prisustvovati vjerskim službama kao i pravo na nenadgledane razgovore sa pastoralnim savjetnicima onih vjerskih zajednica koje su prepoznate od države Austrije. (§85 StVG)

Pravo na rad

Zatvorske jedinice moraju nastojati omogućiti koristan rad zatvorenicima i zatvorenicama. (§45 StVG) Ne postoji pravo na određeni posao; ipak, zatvorenici i zatvorenice mogu zatražiti drugu vrstu posla i podnijeti žalbu ako im je ovaj zahtjev odbijen.

75% plaće odlazi na troškove kažnjeničkog sistema, kao i na doprinos za naknadu za nezaposlene. (§32 StVG) Polovica preostalog iznosa se isplaćuje kao kućni novac, a polovica se uzima u obzir kao rezerva. (§54 StVG)

Radno sposobni zatvorenici i zatvorenice su obavezni raditi (§54 StVG), dok oni u predsudskom postupku nisu. (§187 StPO).

Pravo na strukovno obrazovanje, daljnju edukaciju i instrukcije

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na obrazovanje osnovnoškolske razine ukoliko im to znanje nedostaje. Zatvorenici i zatvorenice koji ne barataju Njemačkim jezikom imaju pravo na učenje osnova Njemačkog jezika. Ako određena zatvorska jedinica ne nudi ovu mogućnost, zatvorenici i zatvorenice moraju biti prebačeni u drugu jedinicu koja to omogućuje.

Zatvorenici i zatvorenice bez strukovnog obrazovanja ili bez šansi za zaposlenje u njihovim naučenim profesijama imaju pravo na strukovno obrazovanje ukoliko je ono moguće odraditi u terminu zatvorskog boravka i ukoliko ima otvorenih mjesta za učešće. (§48 StVG)

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na tečajeve učenja na daljinu. (§57 StVG)

Pravo na odvojen pritvor

Slijedeće grupe osoba moraju biti pritvorene odvojeno:

- muškarci i žene, (§8 StVG).
- osobe koje su po prvi puta u zatvoru i osobe koje su u zatvoru bile već nekoliko puta, (§127 StVG).
- osobe sa psihološkim problemima imaju pravo biti pritvorene odvojeno, a imaju i pravo na stručnu psihološku pomoć, (§129 StVG)
- osobe u predsudskom pritvoru i osobe u kaznenom pritvoru, (§185 StPO)
- maloljetnici. (§55 JGG)

Pravo na dostojanstveno opremljenu pritvorsku sobu

Zatvorske ćelije moraju imati dovoljno dnevnog svjetla, moraju biti ventilirane i grijane, i imati mogućnost osvjetljavanja (osim tijekom noći). Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo urediti ćelije sa cvijećem i slikama. Prema zahtjevu, nepušači moraju biti smješteni odvojeno od pušača. (§40 StVG)

Pravo na zajednički smještaj danju i individualan smještaj noću

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo da tijekom dana provode koliko god vremena je moguće sa drugim zatvorenicima i zatvoricama.

Pravo na samostalnu ćeliju postoji samo onda kada zatvor raspolaže dovoljnim brojem takvih prostorija. (§124 StVG)

Pravo na odgovarajuću prehranu

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na odgovarajuću prehranu. Zdravstvena ograničenja i vjerska pravila moraju biti uzeta u obzir. (§38 StVG)

Pravo na higijenu i zdravstvenu njegu

Sve sobe moraju biti čiste. Svaka ćelija mora imati odvojeni toalet; u ćelijama sa nekoliko zatvorenika/zatvorenica toaleti moraju biti strukturno odvojeni. Svaki zatvorenik / zatvorenica ima pravo na toplu vodu za dnevno pranje, kao i pravo na tuširanje dva puta tjedno. U slučaju sportskih i drugih aktivnosti koje podrazumijevaju znojenje, postoji pravo na češće tuširanje. (§42 StVG)

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na zdravstvenu njegu od strane zatvorskih liječnika, uz iste koristi koje nudi socijalno osiguranje van zatvora. Ako njega nije dostupna u zatvoru, zatvorenik ili zatvorenica mora biti premješten/a u drugi zatvor ili bolnicu. (§66ff StVG)

Osobe s ovisnošću o drogama imaju pravo na tretmane odvikavanja, ukoliko se to pokaže prikladnim i izglednim. (§68a StVG)

Medicinski eksperimenti su zabranjeni, bez iznimke! (§67 StVG)

Pravo na kupovinu

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo vlastitim novcem kupovati hranu, kavu, duhanske proizvode i higijenske potrepštine jednom tjedno u zatvoru. (§34 StVG)

Pravo na provođenje vremena na otvorenom

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo jedan sat dnevno provoditi na otvorenom, ako vrijeme to dozvoljava. (§42 StVG)

Pravo na korištenje slobodnog vremena

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo posuđivati knjige i časopise iz zatvorske knjižnice, imaju pravo posjedovati knjige i časopise, te imaju pravo pisati i crtati. Jednom kvartalno (u tri mjeseca) imaju pravo na posjećivanje kulturnog događaja. (§58ff StVG)

Pravo na privilegije

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo aplicirati za dobivanje privilegija, npr. tehničke opreme (TV, radio, ...). (§24 StVG)

Pravo na izlazak

Pravo na izlazak postoji samo u specijalnim slučajevima (hitne osobne situacije, posjeta bolesnim ili životno ugroženim bliskim osobama, sahrane), a najranije tri godine prije predviđenog isteka kazne zatvora. (§99f StVG)

Pravo na transfer u drugu zatvorsku jedinicu

Postoji pravo transfera u drugu zatvorsku jedinicu ako je ona bliža mjestu prebivališta zatvorenika ili zatvorenice te se time olakšavaju posjete, ili ako je odsluženje kazne u drugoj jedinici prikladnije. (§10 StVG)

Pravo na popustljiviji zatvorski režim

Osim u slučaju doživotne robije i ako se ne strahuje od zlorporabe, postoji pravo na popustljiviji zatvorski režim, npr. otvorena vrata zatvorske ćelije tijekom dana, rad bez nadzora, izlasci, školovanje ili medicinska njega izvan ustanove. (§126 StVG)

Pravo na elektronički nadziran kućni pritvor (narukvica za gležanj)

Kućni pritvor pod elektroničkim nadzorom dopušten je samo ako je otvoreno najviše 12 mjeseci kazne i ako su ispunjeni brojni uvjeti: prikladan smještaj, pristanak sustanara, odgovarajuće zaposlenje, dovoljna primanja, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezgode, te nepostojanje opasnosti od zlorporabe. Za narukvicu za gležanj potrebno je platiti doprinos u iznosu od 22 € po danu. Od ove se odluke može odustati pod određenim okolnostima. (§156 StVG)

Pravo na pripremu otpusta

Zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na posebne mjere u cilju pripreme za otpust i popuštanje zatvorskog režima tri do dvanaest mjeseci prije očekivanog otpusta. Ukoliko je osiguran smještaj i financiranje te ne postoji opasnost od zlorporabe prava, u specijalnim slučajevima postoji i pravo na izlazak. (§144 StVG)

Pravo na uvjetni otpust

Uvjetni otpust moguć je u iznimnim slučajevima nakon polovice izdržane kazne, uglavnom tek nakon dvije trećine izdržane kazne i ako se ne očekuju daljnja kaznena djela. Uvjetni otpust se mora zahtijevati, a preispituje ga sud. (§152 StVG) U pravilu, zatvorenici imaju pravo na saslušanje; ako nema saslušanja, moraju se navesti razlozi. (§46 StGB, §152a StVG)

Pravo na prestanak kazne zatvora zbog zabrane ulaska/boravka

Zatvorenici i zatvorenice sa zabranom ulaska ili boravka u Austriji obično mogu biti pušteni nakon polovice kazne ukoliko se obvežu napustiti zemlju i ukoliko je takav odlazak moguć. (§133a StVG)

Postupci pomilovanja

Savezni predsjednik može pomilovati zatvorenike i zatvorenice tako da im se, primjerice, kazna skрати ili bezuvjetna osuda preinači u uvjetnu. Pomilovanje se može odobriti po službenoj dužnosti ili na zahtjev; zahtjev se mora uputiti Federalnom ministarstvu pravde.

Ne postoji pravo na postupke pomilovanja. (Art. 65 Para. 2 lit c B-VG, §507ff StPO)

Pravo na prijevod

Ako zatvorenici i zatvorenice ne barataju dovoljnim znanjem Njemačkog jezika, načelno imaju pravo na prijevod tijekom svih postupaka koji se tiču izvršenja kazni. (§116 StVG, §56 StPO, §39a AVG)

Zahtjev

Zatvorenici i zatvorenice mogu podnijeti zahtjev za sva gorenavedena prava. Zahtjev se mora podnijeti zatvorskim službenicima u pisanom obliku, koristeći Formular 11, a zaprimanje zahtjeva mora biti potvrđeno u pisanom obliku. (Postoji pravo i na podnošenje usmenog zahtjeva ali u tom se slučaju ne može dokazati da je zahtjev i podnešen). (§119 StVG)

Odgovor na zahtjev mora stići čim prije je moguće, a najkasnije nakon šest mjeseci. (§73 AVG)

Pritužba

Ukoliko odgovor na zahtjev nije zaprimljen u navedenom roku ili je odluka na zahtjev negativna, zatvorenici i zatvorenice imaju pravo na pritužbu. Ako je odluka iskomunicirana isključivo usmeno, zatvorenici i zatvorenice mogu zatražiti pismenu varijantu odluke u roku od tri dana. Jednom kad je odluka donešena, postoji pravo žalbe na odluku u roku od četrnaest dana, kod zatvorske uprave. (§ 120 StVG)

Ako žalba nije donesena u roku od šest mjeseci ili je odluka na žalbu negativna, žalba se može predati okružnom sudu. (§121c StVG)

U slučaju općih zlouporaba u zatvoru, zatvorenici i zatvorenice mogu predati i pritužbu u kojoj se zahtijeva administrativna revizija. Takvu pritužbu moraju obraditi zatvorska uprava i Ministarstvo pravde. Ipak, podnositelji i podnositeljice takve prijave nemaju pravo na odluku. (§122 StVG)

Ove skraćene informacije preuzete su iz „Priručnika o kaznenom sistemu“ (Handbuch Strafvollzug) čije su autorice Alexia Stuefer i Johanna Schöch. Ovaj priručnik dostupan je u svakoj zatvorskoj knjižnici.

Ukoliko imate pitanja o svojim pravima u kaznenom sistemu ili vam je potrebna pomoć u ostvarivanju vaših prava, možete kontaktirati „Savez za prava zatvorenika i zatvorenica“ c/o Verein Boem, Schwarzhornngasse 1/2, 1050 Beč.